

**"ויעבד יעקב ברחל שבע שנים ויהיו בעיניו כימים אחדים
באהבתו אותה" (כט, כ)**

אדם האוהב את אשתו מחמת תאוותו, אוהב הוא בעצם את עצמו ואזי כל יום נחשב לו כשנה, אך יעקב אהב אותה באמת, ולכן כל השבע שנים היו אצלו כימים אחדים, וזה מה שכתוב בפסוק "באהבתו אותה" – באמת.

מלאכת מחשבת

א נקודל'ה

**"וישכם יעקב בבקר ויקח את האבן וכו' וישם אותה
מצבה ויצק שמן על ראשה" (כח, יח)**

אדם פשוט שפתאום עולה ומצליח מאד, מתבייש הוא להזכיר את הימים טרם הצלחתו, לא כן יעקב אבינו, שכאשר "וישכם יעקב בבוקר", ושמש החירות זרחה לו, לא שכח את ימי הרעה, אלא הוא לקח את האבן אשר שם מראשותיו – אותה אבן שהזכירה לו את רוע מצבו כשהיה בורח, ועשה ממנו מצבה למזכרת עולם, למען שלא ישכח את ימי עניו, ואח"כ יצק עליה שמן שזהו סימן מלוכה – שמן משחת המלוכה, וזה מה שיעקב בא ללמד אותנו שהעבר שלנו הוא לא בושה אלא להיפך זהו סימן שאנו יודעים לשנות ולהתגבר על כל הצרות שלנו ולהתקדם הלאה.

לוח ארז

"ושבתי בשלום אל בית אבי" (כח, כא)

שואל הכתב סופר, למה אחרי המילים "ושבתי בשלום" מאריך יעקב ומוסיף "אל בית אבי"? למה לא מספיק לכתוב "ושבתי בשלום"? מהו הדגש "אל בית אבי"? והוא מתרץ על פי דברי רש"י על הפסוק שמפרש ושבתי בשלום הכוונה מבחינה רוחנית וכדברי רש"י: 'בשלום – שלם מן החטא', והנה, רוחניות היא עניין יחסי: אדם יכול להיות בדרגה רוחנית שתיחשב גבוהה באופן יחסי לסתם בני אדם, או לרוב העולם, אך היא תהיה פחותה בהשוואה לזו של בית אבותיו, שממנו הגיע (ובמקרה של יעקב – בית יצחק). ולכן מבקש יעקב, לא סתם "ושבתי בשלום", אלא "ושבתי בשלום אל בית אבי", שתהיה דרגתי הרוחנית שלמה באופן שאהיה ראוי להיות חלק מבית אבי, יצחק.

כתב סופר

"וירא ה' כי שנואה לאה ויפתח את רחמה" (כט, לא)

אמר הרה"ק רבי שמחה בונם מפרשיסחא זי"ע, שחס ושלום לומר על יעקב הצדיק ששנא את אשתו. אלא שהפירוש הוא שצדיק תמיד מוצא חסרונות בעצמו, וזה הפירוש, 'וירא ה' כי שנואה לאה' - שה' ראה שלאה הייתה שנואה בעיני עצמה, ותמיד הרגישה שיש לה עדיין מה להוסיף בעבודת ה'.

ילקוט מאיש לרעהו, קול שמחה

"מה פשעי מה חטאתי כי דלקת אחרי" (לא, לו)

אם רשע רודף אחרי צדיק ורוצה להדבק בו, אז מסתמא נמצא בהצדיק חטאים, שואל יעקב "מה פשעי מה חטאת כי דלקת אחרי" – איזה חטא ראית בי שאתה רודף אחרי?!.

הקדוש ר' יהושע מבעלזא זצ"ל

"וייקץ יעקב משנתו ויאמר אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי" (כח, טז)

אפשר לפרש את הפסוק על פי דברי חז"ל במס' ברכות, שרוב החלומות שאנו חולמים בלילה הולכים אחר הרהור הלב ביום, וזהו ביאור הפסוק כאן: "אכן יש ה' במקום הזה", ואם תבוא ותגיד שאין החלום אמת, כי הוא בא מהרהור הלב ותו לא, לכן ממשיך הפסוק "ואנכי לא ידעתי", שלא עלה על דעתי בכלל שיהיה ה' במקום הזה, ולכן אין חלום זה מהרהור הלב אלא אמת.

אוצר הפנינים

"לא נוכל עד אשר יאספו כל העדרים" (כט, ח)

אמר פעם המגיד מקאזניץ זי"ע שידוע שחורבן הבית היה בגלל עוון שנאת חנם ופירוד הלבבות, וככתוב ביומא שבנין בית המקדש השלישי יהיה על ידי תשובת המשקל - אהבה ואחוה בין בני ישראל. וזה מה שרמז הכתוב: לא נוכל להתאסף מהגלות עד אשר יאספו כל העדרים מתוך אהבה אחוה שלום ורעות.

עבודת ישראל, ילקוט מאיש לרעהו

הגיליון לזכות ולבריאות אדונינו מורינו
ורבנו ר' ישכר דוב בן מרים שליט"א

"הן עוד היום גדול" (כט,ז)

ר' נפתלי מראפשיץ ז"ל פירש פעם את הפסוק כך: אותיות "הן" אין להם צורך עם שאר אותיות (א-י-ה' באמצע, י-ת-י' באמצע) ורומזת לנו התורה כך – כל זמן שאין אחדות בין עם ישראל, אז "עוד היום גדול", ועדיין לא הגיע זמן הגאולה, לכן "השקו הצאן" צריך להשפיע להם פרנסה.

ר' נפתלי מראפשיץ ז"ל

"ויחר ליעקב וירב בלבן וגו', מה פשעי ומה חטאתי כי דלקת אחרי" (לא לו)

לכאורה תמוה, למה בכל העשרים שנה שהיה יעקב בבית לבן וסבל ממנו צרות ועוולות רבות, לא התקוטט ולא התווכח אתו, ורק עכשיו אחרי שכבר התפטר ממנו, ודלק אחריו ומשש את כל כליו, רב אתו יעקב והוכיח אותו על רמאותו ויחסו האכזרי אליו במשך עשרים שנות עבודתו? אלא העניין הוא, שלבן דלק אחריו בטענה של "למה גנבת אל אלהי", והוציא קול שגנב את העבודה-זרה שלו, ויעקב פחד שהדבר יגרום לחילול ה', שאנשים לא יגידו שיעקב ואנשיו גם כן עובדים ע"ז ח"ו. לכן, כדי לבטל את הקול עשה יעקב מריבה אתו ופרסם לעיני כל את כל ההתנהגו של לבן אתו במשך כל העשרים שנה, כדי שכולם ידעו שהוא שקרן וכל דבריו שקר ואין בהם ממש, ורק בעלילה עליהם כמו בכל העשרים שנה. ובזה יעקב לימד אותנו מוסר לחיים, יעקב אבינו עבוד הסבל שלו, הוא הבלג ושתק, ונתן ללבן לרמותו מאה פעמים ולא התקוטט ולא התווכח אתו, אבל כאשר הדבר נגע לכבוד שמים, מיד יצא לריב ועשה את הכל על מנת שלא יצא ח"ו חילול ה'.

בן אברהם, טוב הפנינים

"ויחלום והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי אלוקים עולים ויורדים בו" (כח,יב)

הצדיק הרוזי"נר בתור ילד היה ילד מחונן מאוד, ותמיד הוא הצליח לכוון לקושיות של רש"י בלי לעיין בפנים. והגיע פעם לפרשת ויצא והמלמד מקריא את הפסוק 'ויחלום והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי אלוקים עולים ויורדים בו' ורש"י שואל שהיה צריך להיות יורדים ואח"כ עולים, המלמד מחכה שישראל ישאל את השאלה הנשאלת. וישראל לא שואל. חשב המלמד שבטח ישראל לא שמע את הפסוק - והוא חוזר

ומדגיש 'והנה מלאכי אלוקים עולים ויורדים' ומחכה שישראליקה ישאל את השאלה והוא פונה אליו, 'שרוליק'ל, האם לא מפריע לך איזה קושיה על הפסוק? 'לא' איפה גרים המלאכים? 'בשמים' המשיך הרב, 'מה עושים דבר ראשון בסולם? עולים או יורדים?' 'יורדים' אז מה כתוב בפסוק? השיב הילד, 'שעלו קודם' אז למה אתה לא שואל?? אמר לו ישראל וכי שואלים שאלות על חלום??? זה רק חלום וככה הוא חלם... על חלום לא שואלים שאלות. ושבחמשך לזה אמר פעם הרה"צ ר' זלמן לייב מייזליש, שדוד המלך אומר 'בשוב ה' את שיבת ציון היינו כחולמים', כשמשיח יבוא נגלה שהגלות הייתה חלום ועל חלום לא שואלים שאלות!! אנחנו מסתובבים עם הרבה שאלות אבל יבוא היום ונגלה שהכול חלום - וכי על חלום שואלים שאלות!!.

הרב מלאך

אזיס ווארט

"וניתנה לך גם את זאת, בעבודה אשר תעבוד עמדי, עוד שבע שנים אחרות" (כט,כז)

לכאורה, היה מצופה מיעקב להתווכח עם תנאי זה, שכל כולו שקר ורמאות: שכן גם לשיטתו של לבן (שאין נותנים צעירה לפני בכירה וכו'), למה צריך יעקב לעבוד עוד תקופה שווה באורכה לכל התקופה הקודמת, שבע שנים שלמות, והרי יעקב הסכים לעבוד שבע שנים רק עבור האשה שרצה מלכתחילה, רחל, ולא עבור לאה! שמעתי תשובה יפה על כך – אילו היה יעקב עומד על כך שיעבוד עוד תקופה קצרה יותר (נניח, שנה או שנתיים), היה בכך עלבון ופגיעה קשה – שהרי יש כאן אמירה שעבור אשה אחת הוא מוכן להקדיש שבע שנים, ובעבור האשה האחרת הוא אינו מוכן לתקופה ארוכה כזו, מה שנותן ביטוי לכך שהיא "שווה פחות". ולתוצאה כזו של עלבון שייזכר תמיד, לא היה יעקב מוכן.

מפי השמועה

"וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך" (כח,כב)

את המלים "עשר אעשרנו לך" מתרגם אונקלוס: "אפרשניה קדמך", כלומר - אפריש לפניך, מה הכוונה במלה "קדמך" - לפניך? ביאר ה'תורי זהב': יעקב אבינו אומר "עשר אעשרנו לך" - לך, לשמך. לשם שמים. ומהו אופן הנתינה לשם שמים? - "קדמך", לפני הקב"ה, לא לפני קהל רב. לא כשכולם מביטים בך בהערכה...

בס"ד
"אכן יש ד' במקום הזה ואנכי לא ידעתי" (כח, טז)

לפעמים אדם חושב אם אני הייתי נמצא "שם" הייתי מצליח, אם הייתי לומד "שם" ולא פה, הייתי מצליח. וכדברי בעלי המוסר שאמרו "שם" – תהא קבורתכם, אם תחשוב שרק "שם" תוכל להצליח זוהי הקבורה שלך, שמקברת את עתידך, האדם צריך לחיות כי בכל מקום ובכל זמן הכל טוב לו. והנה אם בן אדם חושב על עצמו ומעצמו אז הוא חושב מחשבות שאילו הייתי נמצא שם הייתי מצליח, אבל אם האדם חי עם הקב"ה כל הזמן הרי הוא מצליח בכל המקומות כי הקב"ה איתו, כמו "ויהי ד' את יוסף ויהי איש מצליח", הוא היה כל הזמן עם הקב"ה ולכן הייתה לו הצלחה כל הזמן. והנה יעקב אבינו ישן, וכשהוא קם אמר אכן יש ד' "במקום הזה" ולא במקום אחר, זהו סימן ש"ואנכי לא ידעתי" שאני לא נמצא, כי אם אנכי נמצא כאן באמצע אז הייתי חושב שלא כאן טוב לי.

מפי השמועה

"והנה מלאכי אלוקים עלים וירדים בו" (כח, יב)

אומר רש"י ז"ל "עולים וירדים – עולים תחילה ואחר כך יורדים, מלאכים שליווהו בארץ אין יוצאים חוצה לארץ ועלו לרקיע, וירדו מלאכי חוץ לארץ ללוותו". לכאורה קשה, הלא מעשה זה, שיעקב חלם את החלום על המלאכים העולים וירדים, התרחש בעת שהיה בהר המוריה, שאינו גבול ארץ ישראל ומדוע התחלפו שם המלאכים? כך הקשה ה'באר יוסף' ומתרץ כך שעל הפסוק: "הארץ אשר אתה שוכב עליה", דרשו חז"ל "מלמד שקפלה הקב"ה לכל ארץ ישראל והניחה תחת יעקב אבינו", נמצא שכעת היה יעקב בסוף גבול ארץ ישראל, ומן המקום שהוא כעת משם ואילך הוא חוץ לארץ, ממילא הוצרכו מלאכי ארץ ישראל להתחלף עם מלאכי חוץ לארץ, מלאכי ארץ ישראל עלו לרקיע, ומלאכי חוץ לארץ ירדו ללוותו לחוץ לארץ.

יחי ראובן

"ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו" (כח, יא)

אומר רש"י: "התחילו מריבות זו עם זו וכו' מיד עשאן הקב"ה אבן אחת" וכו'. לכאורה אם כבר נעשה נס וכל האבנים נעשו לאבן אחת, למה לא נעשה נס יותר גדול כבר שיהפכו לדבר רך שיהיה יותר נוח. אלא מכיוון שהנס נעשה על ידי שהאבנים רבו, לא רצה הקב"ה שיהפך לדבר נוח, כדי ללמדנו שממריבה לא יכול לצאת דבר נוח.

הגר"א

"וייקץ יעקב משנתו ויאמר אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי" (כח, טז)

אמר הרה"ק רבי ישראל מטשארטקוב זי"ע, יעקב אבינו אמר 'אנכי - לא ידעתי', דהיינו שלא ידע מ"אנכי" - מאנכיות ומגאווה, ולכן זכה להשראת השכינה.

נר ישראל

"ויאהב גם את רחל מלאה" (כט, ל)

יעקב אבינו אהב את רחל יותר בגלל החסד וההקרבה העצומה שהיא עשתה עם לאה, וזה מה שכתוב בפסוק "ויאהב גם את רחל - 'מלאה' - מהמעשה שוויתרה ללאה.

אורח חיים

"מתי אעשה גם אנכי לביתי" (ל, ל)

אומר יעקב אבינו מתי אני כבר יכניס את ה"אנכי" - את ה'אנכי ה' אלוקיך' - את תורה הקדושה "לביתי" - לבית שלי.

ר' יחזקאל מקוזמיר

"ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש" (כח, יא)

יהודי שחלילה עושה עבירות ופוגע בהקב"ה "ויפגע במקום" ברוך הוא, ו"ילן שם" - הוא נשאר למטה בתוך הזוהמה וממשיך לחטוא ואינו מוצא דרך לצאת מהמצב בו הוא שרוי, מבטיחה לו התורה "כי בא השמש" - הקב"ה ישלח לך אור להוציאך משם.

בדרך רמז

"ויחלום והנה סלם מצב ארצה" (כח, יב)

ע"י החלום אפשר להכיר את האדם, שאין אדם חולם אלא מהרהורי ליבו. יעקב רואה בחלומו סולם "וראשו מגיע השמימה" "והנה ה' נצב עליו". ואילו פרעה רואה בחלומו "שבע פרות..."

ר' מאיר מפרמישלאן

"וייקץ יעקב משנתו" (כח, טז)

"וייקץ" - לשון מיאוס כמו "קץ בחייו", יעקב אבינו קץ בשינה 'בשנתו', יעקב אבינו רצה לתפוס כל רגע שאפשר ללמוד ולעבוד את ה', מבחינתו השינה הייתה בזבוז זמן.

אור המאיר

"והנה אנכי עמד ושמרתיך בכל אשר תלך" (כח, טו)

כשהאדם הולך בדרך התורה והוא מרגיש את ה'אנכי' את הקב"ה בכל מקום שיהיה, "הנה אנכי עמד", מבטיח לו הקב"ה "ושמרתיך בכל אשר תלך" – אשמור עליך תמיד.

ר' שמעלקע מניקלשבורג**"ויאמר להם יעקב אחי מאין אתם" (כט, ד)**

יעקב אבינו אומר לרועים "אחי" – אתם רוצים להיות אחים שלי, "מאין אתם" – אתם צריכים להיות בענווה "מאין", ולדבוק במידת האמת "אתם" – אותיות 'אמת'.

משמרת איתמר**"וייקץ יעקב משנתו ויאמר אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי" (כח, טז)**

יעקב אבינו היה רגיל לעבוד את ה' בתורה ותפילה וככתוב שיעקב אבינו למד במשך י"ד שנים בבית מדרשו של שם ועבר, וכשיעקב אבינו התעורר "וייקץ יעקב משנתו", הוא הבין שגם דרך השינה אפשר לעבוד את הקב"ה, ולכן אמר "אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי" שאפשר לעבוד כך את ה' – גם בשינה.

אמת ליעקב**"וישא יעקב רגליו וילך ארצה בני קדם" (כט, א)**

לכאן למה לא כתוב פשוט "וילך יעקב", מה זה הלשון "וישא רגליו"? אלא אומר המדרש על הפסוק בתהילים שאומר דוד המלך "חישבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך" ש"בכל יום ויום הייתי מחשב למקום פלוני אני הולך ולבית פלוני אני הולך ורגלי מביאות אותי לבית הכנסת ולבית המדרש", יעקב אבינו רגליו היו נושאות אותו ודדיר לבית הכנסת, אך פה שהוצרך לברוח, היה צריך ממש להרים את רגליו ולהכריח אותם ללכת בניגוד למה שהם רגילים, ולכן נוקט הפסוק בלשון "וישא רגליו".

מהר"א אסאד**"והיה ה' לי לאלוקים" (כח, כא)**

אומר רש"י שיחול שמו עלי מתחלה ועד סוף. במחשבה קל יותר לקבל על עצמו קבלות טובות, כי המלאכים אינם יודעים מחשבות, לכן אין היצר מתגבר כל כך למונעו, אך כשמגיע לידי מעשה היצר תמיד מערים קשיים וניסיונות.

על זה התפלל יעקב ואמר "והיה ה' לי לאלוקים" שה' היודע מחשבות יעזור לי להוציא את מחשבותי הטובות אל הפועל, ומבאר רש"י שיחול שמו עלי מתחלה ועד סוף שמתחילת המחשבה עד סוף המעשה יחול שמו עלי, שאוכל להשלים את רצונותי הטובות.

מהר"א מבעלזא**"ויפתח את רחמה ורחל עקרה" (כט, לא)**

לאה פתחה את "רחמה" את שער הרחמים עבור "ורחל עקרה" – עבור אחותה רחל שהייתה עקרה.

תפארת שלמה**"הבה לי בנים ואם אין מתה אנוכי.. ויחר אף יעקב ברחל ויאמר התחת אלוקים אנכי אשר מנע ממך פרי בטן" (ל, א-ב)**

לכאור' למה יעקב כל כך כעס, רחל בסך הכל רצתה ילדים, ושנית מהו לשון הפסוק "אשר מנע ממך" כאילו שיעקב אבינו מסודר? אלא מתרץ ר' יהושע מבעלזא שאת המילים "התחת אלוקים אנכי" לא קוראים בתור שאלה אלא בניחותא, יעקב אבינו אומר – כן אני באמת צדיק ומסוגל להשפיע לך ילדים אבל הבעיה האמיתית היא בגללך "אשר מנע ממך" ולמה באמת מנע מרחל, כי היא פקפקה לרגע שיהיו לה ילדים בזה שהיא אמרה "ואם אין" ולכן ה' מנע ממנה.

ר' יהושע מבעלזא**"והנה סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה" (כח-יב)**

אם האדם שפל בעיני עצמו, שהוא מוצב ארצה, אזי וראשו מגיע השמימה" - הריהו באמת גדול בשמים; כפי שאומר הזהר הקדוש: מאן דהוא זעיר איהו רב", והוא זוכה לידי כך שיהיה "והנה ד' נצב עליו" - שתהא השכינה שרויה עליו, כמאמר הכתוב: אשכון את דכא..."

אורח לחיים

"סולם" בגימטרי "ממון". אמנם הממון הינו דבר שפל ביותר, מוצב ארצה, אך בכל זאת "וראשו מגיע השמימה" אפשר לפעול בעזרת הממון גדולות ונצורות, אשר גיעו עד השמים, כמו גמילות חסדים וצדקה...

אור צדיקים